

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Gratacelònia

Josep Antoni Fluixà

Il·lustracions d'Antoni Laveda

GRATACELÒNIA

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Josep Antoni Fluixà.*

Il·lustracions: *Antoni Laveda.*

Edicions Bromera / Alzira, 1990.

Col·lecció: EL MICALET GALÀCTIC, núm. 3.

Format: 20'5x13 cm., 96 pàgines.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 8 anys.

RESUM ARGUMENTAL

Gratacelònia és una ciutat que s'ha edificat en poc de temps sense tindre en compte les més elementals normes d'urbanisme. Si bé al principi els habitants, es mostren orgullosos d'ella, a poc a poc, deixen d'estar-ho. Sobretot els xiquets.

Gratacelònia es converteix en un lloc inhabitable. Ni el sol, ni els núvols, ni la pluja poden penetrar en la ciutat. Els enormes gratacels edificats pertot arreu ho impedeixen. Com a conseqüència d'això, la ciutat es converteix en una gegantesca selva de pedra sense arbres ni ocells. Un immens laberint on les persones, ara i adés, es perden i on els pares no gosen a deixar eixir els fills, ja que a la ciutat són molts els perills amb què es poden trobar.

Tot això fa que els menuts visquen avorrits i desgatsats. I els pares, com és natural, preocupats i tristos.

Però un dia, un grup de xiquets, motivats pel seu mestre, decideixen buscar la felicitat. Inicien, així, un viatge que els portarà fins al meravellós llac dels Set Colors de l'Iris, on es trobaran amb un mag que els ajudarà a retrobar la felicitat.

Aquest mag, anomenat el Bruixot Barret de Rabosot, els ofereix una llavor que hauran de plantar i cuidar cada dia amb l'esforç de tots els xiquets de Gratacelònia. D'ella naixerà un arbre gran i altíssim que els farà recuperar l'alegria. Però aquest arbre tindrà, també, enemics que el voldran tombar. Al final, com és d'esperar, tot s'arregla i es produeix un fet meravellós que converteix Gratacelònia en una de les ciutats més belles i divertides del país de Tot-t'ho-creus.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

En aquesta narració es fa, principalment, una crítica d'allò que podríem anomenar la societat de les grans ciutats. Una societat preocupada només pel progrés material, orgullosa d'ella mateixa, però que, amb el pas del temps, esdevé més inhumana. Una societat on, en conseqüència, apareix la soledat, la comunicació i, en última instància, la infelicitat dels seus habitants.

Es poden trobar, també, altres centres de reflexió:

—La falta d'una planificació urbanística racional i humana, presa de tota classe d'especulació econòmica per part d'uns pocs.

—Quin seria el tipus de ciutat ideal per a cada lector.

—La perseverança per aconseguir un ideal i el valor del treball i l'esforç col·lectiu.

—El funcionament de la institució municipal. L'ús i l'abús del poder quan es menysprea l'opinió de les minories (xiquets, vells, etc.).

—L'amor a la natura.

L'AUTOR

Josep Antoni Fluixà va nèixer a Alzira (la Ribera Alta), el 1959. És professor d'EGB. Li han agradat, des de sempre, les històries per a xiquets. Potser és per això i pel seu ofici, unit a una vertadera voluntat de ser escriptor, que s'ha dedicat a inventar-ne. *Gratacelònia* és la primera que publica.

Com a escriptor, s'ha donat a conèixer fins ara, principalment, com a poeta. Ha publicat poemes en diverses antologies i revistes, com també diversos articles de crítica literària. El 1987 va publicar el seu primer llibre de poemes *Nàufrags sense illa*.

L'ILLUSTRADOR

Antoni Laveda (València 1951) es dedica professionalment a la docència i vocacionalment treballa en els camps de la il·lustració i la comunicació gràfica.

Li agrada molt il·lustrar llibres infantils, i ho fa meravellósament com ho proven els seus dibuixos per a algunes rondalles d'Enric Valor, i com també ho constaten els llibres *Contalles populars valencianes*, *Jaume I*, *Els contes d'un dia*, i altres.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La primera cosa que hauria de quedar clara, des d'un principi, és que si realment es vol fomentar l'hàbit lector —i aquest és un objectiu bàsic i essencial de tota lectura infantil—, el llibre ha de ser considerat com un instrument lúdic, atractiu i interessant. La lectura no ha de ser utilitzada, en paraules de Rodari, com «un mitjà per a activitats més serioses», sinó simplement com a objecte d'ella

mateixa. I és per això que no s'ha d'abusar dels treballs complementaris obligats i, molt sovint, inadequats i allunyats de les possibilitats i dels objectius bàsics proposats per a cada edat o cada nivell.

D'acord amb aquest principi, la nostra col·lecció s'ha decidit per no incloure en els seus llibres cap proposta de treball. El possible ús pedagògic del llibre ha de quedar sempre com un aspecte secundari, gens menyspreable, però que dependrà d'aquells mestres que elegisquen aquest llibre com una activitat de l'aula complementària de les altres més estrictament docents.

En tot cas —i atenent la importància del mestre com a element animador en el procés lector dels seus alumnes—, s'evitarà l'associació *lectura igual a treball* i s'intentarà aconseguir la de *lectura igual a plaer*. Recomanem, en aquest sentit, que el professor participe d'una manera activa en el foment de l'hàbit lector dels alumnes, però que en cap cas intente controlar-lo proposant per a cada lectura treballs on fàcilment s'avaluen la correcta comprensió i interpretació del text. Aquests treballs s'hauran de reduir al mínim i sempre es realitzaran sobre algun llibre en concret, elegit pel mestre.

Les propostes de treball complementàries a la lectura, per altra part, no haurien de ser pesades ni avorrides. Poden ser, i han de ser, perfectament unes activitats divertides i estimulants per als alumnes. Nosaltres, almenys, així ho hem intentat en elaborar-les.

Les nostres propostes de treball, com podreu veure, estan adaptades als objectius bàsics de l'àrea de llenguatge en allò que fan referència a la lectura en els nivells corresponents a les edats de 8 a 9 anys.

S'ha evitat, això sí, les típiques preguntes de comprensió del text i s'han substituït per dos tipus d'activitats més lúdiques: *La recerca de la paraula oculta* i el joc del *Labe-rint de Gratacelònia*.

És important potenciar la pràctica i l'adquisició de les

tècniques de treball del subratllat, el resum i la confecció de fitxes. En les propostes de treball, hi ha un model de fitxa de lectura. Pel que fa al subratllat, seria convenient acostumar els alumnes a practicar-lo en aquelles paraules de significat desconegut per tal que el puguem preguntar. Però, fer-los buscar totes les paraules desconegudes en el diccionari els podria resultar una tasca ben poc gratificant. Amb les deu que se suggereixen en les propostes de treball ja en tenen prou.

Cal, per últim, deixar ben clar que l'única cosa que fem és proposar unes activitats i que aquestes no haurien d'interpretar-se necessàriament com a úniques i obligatòries. La nostra intenció ha estat intentar ajudar els professionals de l'ensenyament i suggerir-los un material que pugui ser-los útil.

Hem deixat de banda, intencionadament, altres possibilitats de treball. Per exemple, es podrien organitzar col·loquis a la classe per parlar de la falta de planificació urbanística i dels problemes de les grans ciutats o sobre qualsevol tema suggerit per la lectura del llibre. Tot això, però, ho deixem a les mans del mestres.

PROPOSTES DE TREBALL*

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció per fotocòpia o altres mitjans del llibre a què es refereixen les presents *propostes de treball*.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA

AUTOR

ILLUSTRADOR

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ Núm.

Fes, en un full, un dibuix de l'escena, el fet ocorregut o el personatge que més t'haja agradat del llibre.

1. Escriu el nom dels personatges principals de l'obra:

.....
.....
.....
.....

2. ¿Quina és la cosa que més t'ha agradat de la història?
Escriu-la.

.....
.....
.....
.....

3. Conta, amb les teues paraules, la història que has acabat de llegir. És a dir, fes un breu resum.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. ¿Per què creus que la ciutat de la història que acabes de llegir rep el nom de Gratacelònia?

Tin en compte que un gratacels és un edifici de molts pisos i que, de tan alt com és, sembla que grate el cel.

.....
.....
.....

2. Busca en un diccionari el significat de les següents paraules:

amagatall:

trontollar:

discrepància:

docte:

encisat:

enigmàtic:

esglai:

executiu:

gruixut:

òliba:

Una vegada après el seu significat, podries utilitzar cada paraula inventant-te alguna frase. Podries, si vols, escriure-les en el teu quadern.

3. Explica, amb l'ajuda del llibre, el significat de les següents expressions:

—Feia *cara de pomes agres*

.....
.....

—Al mestre, se li posaren tots *els pèls de punta*

—Tinc tanta gana que em *menjaria un bou per les banyes*

—*Cara de mona solta per la lluna*

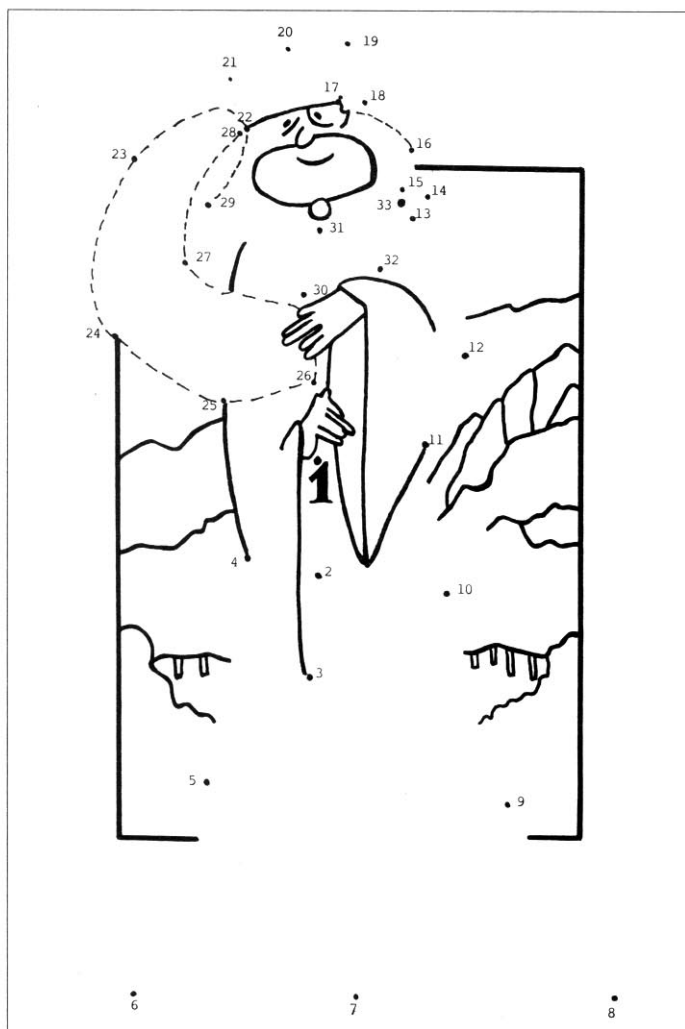
—La notícia s'escampà *com pólvora encesa*

4. Els venedors de paraigües s'esforcen a vendre'n i amb aquesta intenció s'inventen eslògans, frases i versets curts que anuncien allò que volen vendre.

Inventa-te'n per vendre qualsevol cosa elegida per tu (creilles, taronges, raspalls de dents, conills, etc.).

Podríeu ajuntar-vos un grup i escenificar a la resta de la classe un dia de mercat. Pot ser divertit. Disfresseu-vos i actueu com si fóreu uns venedors professionals.

5. Endequina qui és el personatge ocult.
Segueix l'ordre dels números.

Escriu el nom del personatge.

6. Busca la paraula oculta.

Contesta les preguntes següents i posa-les a les cases segons l'ordre adequat. N'eixirà una altra al requadre vertical.

1. ¿Què va envoltar el cos del bruixot, com per art d'encanteri quan va desaparèixer de davant dels xiquets?

2. ¿Quin és el nom de la xiqueta que capitaneja el grup de xiquets que busquen la felicitat?

3. Gratacelònia es queda sense arbres ni...

4. ¿Quin és el nom d'un edifici típic de la ciutat de València que dóna nom a la col·lecció del llibre? Posa l'article *el* davant.

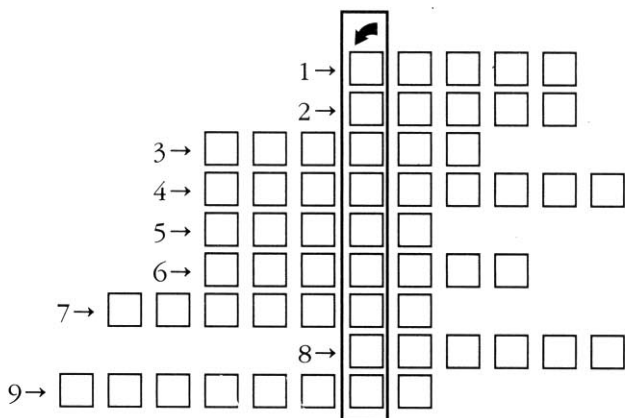
5. ¿Qui és, de tots els xiquets, el més docte i té de malnom *el sentències*?

6. ¿Qui dóna als xiquets la llavor de l'arbre gran?

7. ¿Quin animal es troben els xiquets damunt d'un fulla de nenúfar?

8. ¿Què és allò que tenen els arbres amagat davall terra?

9. ¿Què es formà a Gratacelònia que deixava caure una forta pluja, acompanyada de trons i relamps?

Escriu la paraula oculta:

.....

7. Inventa't una història.

Imagina't que els xiquets, farts de no trobar la persona anunciada per la granota, es cansen i dubten de les seues paraules. Això fa que es perden en el laberint de Si-Hi-Entres-No-N'ixes-Mai-Més, on, a poc a poc, perden la memòria i s'obliden de la seua missió. ¿Com aconseguiran eixir-ne? ¿Qui els ajudarà a recobrar la memòria? ¿Quines aventures viuran?

Escriu-ho a la teua llibreta o en un full. Posa-li un títol.

8. Pots, tu també vius en una ciutat gran. Si és així, comenta quins problemes hi trobes. ¿Creus que podria arribar a ser com Gratacelònia? ¿Com t'agradaria que fóra la teua ciutat?

Si, pel contrari, no vius en una ciutat, conta'ns com és el lloc on vius. ¿Quines diferències trobes entre el teu poble i una gran ciutat? ¿Quins avantatges i quins inconvenients té viure en un lloc o en un altre?

Pensa-ho i redacta-ho en la teua llibreta o en un full.

9. Dibuixa en un full de dibuix com seria la teua ciutat ideal. Pots acolorar-lo amb cera, *témpera* o aquarelles, ...

(Si fas aquesta activitat amb altres companys de classe, podríeu organitzar una exposició)

10. Joc.

EL LABERINT DE GRATACELÒNIA

Per jugar a aquest joc necessiteu:

—Daus i fitxes de colors diversos.

—Preguntes que vosaltres mateixos haureu d'escriure i deixar cada una dins d'un sobre. Les preguntes hauran d'estar relacionades amb el llibre, encara que quan us canseu d'elles, en podeu elaborar unes altres sobre qualsevol tema. És convenient elaborar les preguntes en equip i repassar-les amb l'ajuda del vostre mestre per si no estigueren ben formulades.

Normes:

—Cada jugador iniciarà el seu viatge pel laberint amb una sola fitxa.

—Poden jugar tants jugadors com fitxes hi haja de colors diferents.

—Quan un jugador caiga en una casella de PREGUNTA, elegirà a l'atzar un sobre i contestarà la pregunta que li llegirà un altre dels jugadors. Si la sap, continuarà endavant i llançarà de nou el dau com a premi pel seu encert.

—Cada jugador llançarà el dau una sola vegada.

—Si no sap la contestació o no l'encerta, es perdrà en el fons de cada laberint, d'on eixirà si contesta bé abans una altra pregunta, però quan li toque el seu torn de joc. Si no la sap tampoc, esperarà el seu torn per agafar una altra pregunta.

—Si cau en el laberint de les caselles 15 i 28, no haurà de contestar a cap altra pregunta, però haurà de tornar a les caselles 0 i 22, respectivament.

—Es compliran totes les altres normes expressades al joc.

—El guanyador serà el primer que arribe al gran arbre de la felicitat.

